

SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opplagelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Sancta Theresia a Jesu Infante. — Ungdomsaftenen i Oslo. En seier for St. Olavs hird. — „Maasbode“. — Katolsk bibellesning. — St. Vincensforeningen. — Svenske helgen-legender. — Bokanmeldelser. — De fattige til jul. — Arbeidsløsheten blandt oss. — Herhjemme — og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 25287

RETT + OG + SANNHET

Sancta Theresia a Jesu Infante.

Av sogneprest Breukels foredrag ved Elisabethkongregasjonens fest.

Teresias liv er først og fremst preget av enfold — det er resultatet av en vilje som med usedvanlig klokskap har fulgt Guds nådes stemme. Denne unge karmeliterinne, som blev kanonisert 17. mai 1925, har aldri kjent til egoisme. På sitt dødsleie sa hun: «Jeg går til himmelen for å gjøre mere godt på jorden — jeg vil ikke hvile, men straks vende tilbake for å strø en rosenregn ned over verden.» Og det etter et liv i uavbrutt lidelse — «ingen vet hvad jeg har lidt» sier hun.

Teresia var et barn — hun har selv betegnet sig slik, og hun var glad i denne betegnelse. Hun ønsket ikke å bli regnet blandt de store — hennes ringhet er hennes styrke, og hun vil aldri i hele sin ferd sammenlignes med de store helgener. I sin ringhet finner hun et adgangstegn til den Gud, som jo elsker det små og det svake. Derfor kan hun forkynne med barnets sikkerhet, at hun går til sin Fader i himmelen, og at hun på bønnkallelser atter vil komme til hjelp for de som påkaller henne. Som et lite barn har hun på jorden adlydt Gud — derfor formår hun alt overfor den allmektiges hjerte, når hun optrær som synderes og de lidendes beskytterinne og forbederske. Den store Gud kan ikke bli sint på et frimodig lite barn, fordi bevissheten om dets ringhet bevarer det for den allmektiges vrede, som kun rammer de opplåste og hovmodige, når de ikke vil bøie sig for Guds beslutninger. Mot Guds allmakt kan ingen makt stå sig — men hans rettferdigheter avvebnes, når den smilende og lekende uskyld bønnfallende legger sig inn til hans bryst. Man har sagt, at Teresias liv vidnet om en stor barnaktighet og en stor naivitet — man må tilgi et slikt sneversyn, som ikke kan tenke sig helligheten annet enn i strenge folder og i den ytterste lovbundethet og regelmessighet. Man fant Teresia for almindelig og for munter til å være en helgentype, skjønt Kirken selv er bærer av det glade

budskap. Man glemte at hellighet er noe som er innvendig, og som intet annet krever enn den mest fullkomne kjærlighet til Gud og menneskene. En helgen må betvinge sine lidenskaper, men han greier ikke å utrydde dem, for det vilde stride mot den menneskelige natur. Men noen enkelte høitbenådede vesener, som nettop den lille Teresia, har en så medfødt trang til det gode og guddommelige, at hun ikke har å kjempe med det som man i almindelighet kaller lidenskaper: onde lyster.

Født og opvokset i et hjem, som lignet et lite samfund av helgener, var hun avstengt fra den fordervede verdens farer, men allikevel hadde hun de små fristelser å kjempe imot — hun, den lille fra Lisieux, måtte kjempe med det lite. Tre år gammel begynner hun å øve sig i selvbeherskelse og selvkritikk — hun erkjenner sin feil og søker leilighet til å fornekte sig selv og øve små dyder. Hele livet igjennem blir hun ved å være det troskyldige lille barn, som opriktig forsikrer sine medsøstre, at hun engang skal være hos Gud, fordi Han ikke kan fordømme de små, og at hun ingen frykt nærer for Ham. Hun hjelper derfor vår tids mennesker i deres frykt for Gud — vår tids mennesker, som mere synder ved åndelig motløshet enn ved svakhet. Tillit til Gud er nettop tegn på den ekte hellighet, og å være hellig, hvad vil det si? Det vil si å elske Gud og forene oss med Ham av vårt innerste, vårt dypeste vesen — å forene vår vilje med Guds vilje. Hos helgener er der ikke en likhet, men en sammensmelten av to viljer. Forening er kjærlighetens frukt.

Hun var glad og munter — hun var en åpenhertet frisk liten pike, og lignet slett ikke de døde karakterer, som synes å være så dype fordi de er så ugjennemsiktige. Men hun var ikke lykkelig — hun var forutbestemt til å gjøre andre lykkelige ved sin lidelse og

sin alt tålende kjærlighet. Hun var ennå ikke ti år gammel, da hun blev omgitt av det mørke, som i mystikken kalles «sjelens natt». Og allikevel vandrer hun trygt de «små veier» for å være et eksempel for de små sjeler, som ikke våger å vandre ad svimlende høie stier. Med «kjærlighet til Gud» forstod Teresia å glemme sig selv helt ved «selvfornektelse, selvforsakelse og selvpofrelse».



Den «lille» Teresia.

«Vedvarende hadde jeg å kjempe med de skrekkeligste fristelser mot troen og med den åndelige tørhet: jeg trodde og elsket, men hadde en følelse av at jeg hverken trodde eller elsket. Mine stille selvovervinnelser og selvfornektelser blev næsten alltid uttydet på en feil måte. Hodepinen var som en vedvarende tornekrone om mitt hode. Under takksigelsesbønnene efter den hellige kommunion sovnet jeg nok så ofte. Men til alt det smilte jeg bare. Og derfor mente man at jeg fant i klosterlivet min menneskelige tilfredsstillelse. Man visste ikke at jeg skjulte korset med roser — rosenduften var for andre, men korset for mig selv.»

Og på denne måte var den lille Teresia en helteskikkelse, ti det lille utelukker ikke det heroiske. Ved sitt femtende år gikk hun i kloster, og fant ved siden av dyp sjelefred mange smertelige prøvelser, da hun blev fratatt all åndelig trøst — når hun bad sine bønner var det som Gud fjernet sig fra henne. Men hennes åndelige optimisme bar henne overalt. Når en sø-

ster overmandet av tretthet sover ved sine åndelige øvelser, viser hun i almindelighet et angerfullt og surt ansikt både mot sig selv og mot sine omgivelser, men Teresia setter sig ut over dette med et smil: «Foreldre — altså også Gud — har mer glede av sovende barn enn av våkne.» Teresia finner glede i sin ufullkommenhet — å dømme sig selv som ufullkommen og andre som fullkomne — se, det var hennes lykke. Hennes liv var et liv i uavbrutt heltemot og ikke den søte legende som mange tenker sig — den vei, hun viser oss er kjærlighetens vei til enfold — er hele livet satt inn for Guds kjærlighets skyld. «Ikke å ville ofre sig selv — bare å ville leve for sig selv — forringer et menneskes sjel. Å ofre alt er å gi bare for å gi, uten å forlange noe igjen.»

Et folk dør når det mangler alt ofrende førere — disse helter, disse åndsaristokrater, som ofrer alt, selv om de ikke blir beundret eller finner etterfølgere. Og på sitt dødsleie sier Teresia: «Jeg angrer ikke å ha hengitt mig til kjærligheten.» Og når sannheten uttales, når sjelen strider mellom den mørke død og det evige lys, da har den en slik betoning, at den aldri kan overhøres. Derfor vet vi at den som følger Teresias «lille vei» kommer aldri til å angre det.

Ungdomsaftenen i Oslo.

En seier for St. Olavs hird.

Det var en forventningsfull skare som søndag aften den 27. november fylte den store gymnastikksal på St. Sunniva skole. Det var tydelig at den nye ungdomsbevegelse allerede hadde vakt betydelig interesse såvel blandt legfolk som blandt geistligheten, som med Hans Høiærverdighet Biskop Mangers i spissen var møtt tallrik frem. Det var en propaganda-aften for ungdomssaken, med det formål å skape den sympati og tilslutning, i katolske kretser først og fremst, som trenges for å virkeliggjøre det arbeidsprogram og de planer, som allerede lenge var forberedt. Og aftenen blev en stor suksess, fra først til sist, en seier for ungdomssaken og dens energiske, målbevisste leder, pastor *Laudy*.

Aftenen bød på et rikt og avvekslende kunstnerisk program. Det var musikk av fru *Lilleba Sollie Aarseth* — som alltid elskverdig stiller sin kunst til disposisjon — og hr. *Bjørn Sylou-Kreutz*. Det var sang av hr. *Georg How*, akkompagnert av hr. *Evensen*. Både musikk og sang høstet sterkt bifall, og det måtte gis flere dacapo-nummere.

I sin åpningstale rettet hr. pastor *Laudy* en takk til alle som hadde bistått ham med aftenens forberedelse. Han uttalte at man kunde dele menneskene i tre grupper: de som roser det andre gjør, de som kritiserer

det andre gjør og de som gjør det andre roser og kritiserer. *St. Josefssøstrene*, som hver dag løser ungdomsproblemet på sin skole, tilhørte den siste gruppe, og han var dem megen takk skyldig for deres gode hjelp. Problemet var ikke å fastslå målet, men å finne de rette midler for arbeidet med ungdommen. Pastoren fremhevet at vi har en praktfull ungdom; som fortjener alles sympati og støtte. Den kraftig fremførte tale blev mottatt med megen applaus.

Før innvielsen av den nye fane hvorunder St. Olavs hirdmenn fra nu av skulde fylkes, holdt Hans Høiærverdighet Biskopen en tale, hvori han fremholdt at ungdomssaken måtte samle alle katolikker til arbeide i samlet flokk. Man måtte ikke la sig holde tilbake av engstelse forat det ikke skulde føre frem. Hvis man ikke vovet et forsøk, en innsats kunde man aldri utrette noget. Hvis alle stod sammen vilde arbeidet vinne fremgang og de gode resultater vilde følge. Den manende appell fra Vikariatets overhyrde blev mottatt med sterkt, langvarig bifall.

Derefter foretok biskopen den rituelle innvielse av St. Olavs hirds vakre fane, og guttene — de nye hirdmenn — avla løfter om *lydighet, trofasthet, sanndrøhet og tjenestvillighet*. Direktøren, pastor *Laudy*, velsignet de nye hirdmenn, og det katolske ungdomsforbund var dermed stiftet.

Til sist kom — talekorets opførelse av ungdomsspillet: «Til Korset», forfattet av pastor *Laudy*. «St. Olav» har tidligere behandlet spillets innhold og bærende tanke — ved ungdommens offervilje skal Kristi kongedømme føres frem gjennom kamp til seir. Talekoret, som var instruert av forfatteren med assistanse av sceneinstruktør *Grøndahl*, gav en levende og gripende fremstilling av spillets idé. Det harmoniske sceneutstyr og de vakre drakter skapte en verdig ramme om det egenartede, betagende spill, hvori var innlagt mgr. *Kjelstrups* nye ungdomsang, som gav et livlig uttrykk for ungdommens glade offervilje: «Fagert er det liv som leves, der hvor korsets banner heves». Helgenkongens krevende rolle blev utmerket utført av hr. *S. Tønnessen*, og de forskjellige grupper levendegjorde ordene, så offerets verdi for mennesket og menneskeheten trengte sig inn i tilhørernes bevissthet. Det gripende spill, den fortrinlige utførelse blev hilset med begeistret bifall av den store forsamling, og man vendte hjem med et sterkt inntrykk av at vår kjære katolske ungdom under målbevisst ledelse er rede til å vise offervilje og at denne ungdom gir håp om ydelser og innsats av betydelig verdi for Kirkens sak i vårt land.

H. J. I.

„Maasbode”

Et presseforetagende til eftertanke og efterfølgelse.

I Rotterdam utkommer det store katolske dagblad «Maasbode», hvis hele nivå er så høytliggende, at det lønner sig å studere dets ledende prinsipper og dets historikk. Det blev grunnlagt i 1868 som et relativt beskjedent ukeblad, og er skritt for skritt ført frem til sitt nuværende store omfang, som et dagblad med en sterk intellektuell betoning. I sin åndelige innstilling er det korrekt katolsk, politisk støtter det det hollandske katolske regjeringsparti, idet bladet dog bevarer en fullstendig ytringsfrihet for sine egne meninger. I hvor vid utstrekning det gjør bruk av denne ytringsfrihet viser blandt annet en stor politisk kampanje, som det engang hadde med føreren for dette regjeringsparti, dr. *Schaepman*, som nyder likeså stor anseelse blandt sine politiske venner som *Windthorst* i Centrumspartiet i Tyskland. Utenrikspolitisk forfekter «Maasbode» folkeforbundstanken med stor klarhet og prinsippfasthet. Særlig betydningsfull er bladets økonomiske og handelsavdeling. Den redigeres så mønsterverdig, at den har skaffet bladet stor utbredelse både i ikke-katolske og politiske motstanderkretser. En utmerket sportsrubrikk av helt moderne dimensjoner stiller ikke kunst og videnskap i skyggen — men særlig alle kulturspørsmål innrømmes så megen plass, at «Maasbode»s dom på dette område tillegges megen verdi i alle land.

Bladets katolske innstilling gjennomtrenger alt stoffet til de minste bagateller. I handelsavdelingen henvises der således stadig til de store pavelige rundskrivelser: «*Quadragesimo anno*» og «*Rerum novarum*» — enhver betydningsfull socialøkonomisk begivenhet blir vurdert ut fra den katolske morallære.

I sportsrubrikken omtales ikke de grener, som ifølge katolsk synspunkt ikke er anbefalelsesverdige — således ikke boksing, så bladet bringer aldri anmeldelse av boksekamper, undtagen for å uttale en dom over disse. Teater- og filmkritikk innspennes av samme moralske strenghet.

Ukeblad i 1868 — nu ledende dagblad — — 20 år eldre enn «St. Olav» — — ja, vi får arbeide i håpet!
E.

BØKER INNSENDT TIL REDAKSJONEN :

H. P. L'Orange: «*Mussolinis og Cesarernes Rom*».
(G. N. F.)
Kathrine Lie: «*Den hvite dame*». (G. N. F.)

KATOLSK BIBELLESNING

A. J. LUTZ, prest i Dominikanerordenen.

IV. Bibeltolkning.

Disse kjensgjerninger må vi ha for øie for å kunne svare på det spørsmål: Hvordan får vi rede på bibelens sanne mening? Er bibelen en del av et hele, så er vi nødt til å forklare den ut fra det hele. Den kan umulig stå i motsetning til det hele. Normen for bibeltolkningen er altså den apostoliske tradisjon. Ti denne er åpenbaringsens opprinnelige og fullstendige uttrykk. Bibellessningen kan derfor umulig føre oss til meninger som står i strid med tradisjonen. Sådanne meninger finnes ikke i bibelen. De opstår i menneskets egen tankeverden eller i dets fantasi. Det er mennesket som folker dem inn i bibelen og utgir for Guds ord hvad i virkeligheten er menneskelig påfund.

Men nu reiser et annet spørsmål sig: Hvem har myndighet til å forklare tradisjonen og således å kunngjøre oss bibelens sanne mening? Ingen annen enn Gud og den autoritet, som taler på Guds vegne. Dette er ikke så vanskelig å innse.

Åpenbaringen har to hovedegenskaper. Den er et budskap fra Gud og et budskap til hele menneskeslekten. Er den Guds ord, Guds tanke, så er det klart at Guds ånd alene er jevnbyrdig med den. Vi mennesker forstår den bare i den utstrekning vi blir delaktig i Guds ånd. Men da åpenbaringen er et budskap til hele menneskeslekten, da dens sannhet og alle de andre verdier den innebærer blev av Gud bestemt til å være hele menneskeslektens felles eiendom og grunnvolden til alle menneskers samfundsliv i Kristi Kirke, så er det likeså klart at dens innhold ikke kan svare til den enkeltes særlige anskuelse eller følelse, men at det må tilfredsstillende den trang som alle har felles: trangen til å finne veien til Gud. Denne trang er felles fordi vi har en felles menneskelig natur med de samme evighetslengsler og fordi den guddommelige kjærlighet vilde utfri oss fra vår felles elendighet, synden. Det er altså Gud som forklarer Guds ord. Men Han forklarer det jo gjennom en samfundsinstitusjon, slik som det passer sig for vesener, hvis innerste natur krever et liv i fellesskap. Denne institusjon er den myndighet som Jesus innstiftet, da Han sa til apostlene: «Likesom Faderen har sendt mig, således sender jeg eder» (Joh. 20. 4) og til Petrus: «Røkt mine lam, røkt mine får» (Joh. 21. 15).

Når vi katolikker leser bibelen, så vet vi altså at vi leser den i samfund med hele menneskeheten i alle tider, drevet av den lengsel etter Gud, som ikke bare er en individuell foreteelse eller erfaring, men som har sitt utspring dypt inne i vår felles natur og vår felles egenskap, som Guds barn. Og på samme tid vet vi at det ikke er vår personlige forstand alene som fører oss inn i bibelens mysterier — vår forstand kan overhodet bare føre oss til åpenbaringsens terskel — men at vi står under veiledningen av Guds ånd som lever i Kirken og som alene er istand til å opfatte evangeliets dybder og vidder. Denne veiledning fra Gud, så langtfra at den fornedrer vår personlighet, høiner den tvertimot og utvider den, fordi den gjør oss delaktige i Guds eget syn på Gud.

Det røber altså en meget mangelfull forståelse av den katolske tro, når man påstår at paven fortolker bibelen etter sin egen mening og påtvinger oss «sine menneskepåfund». Paven

i sin egenskap som organ for Jesu egen læremyndighet har ingen egen mening. Det er Jesu mening han forkynner. «Den Helligånd og vi har besluttet o. s. v.» (Apostl. Gjern. 15. 28). Vi leser altså bibelen under veiledningen av Jesu ånd. Vi leser den derfor i dens naturlige sammenheng med tradisjonen. Også om bibel og tradisjon kan vi bruke Jesu ord: «Hvad Gud har sammenføiet skal mennesket ikke skille ad.»

V. Romerkirkens fortjeneste av bibelen.

Da bibelen inneholder en del av den åpenbaring som av Jesus blev betrodd til Kirken har Kirken også til alle tider våket over dens renhet og dratt omsorg for at de kristne skulde kjenne den, elske den og leve etter den.

Det første Kirken gjorde for bibelen var å samle de hellige bøker og å erklære deres kanoniske karakter, d. v. s. deres egenskap som inspirert av Gud. Herved skiltes de ut fra de apokryfiske bøker, d. v. s. legendariske efterligninger av evangeliene eller falske apostelbreve, som man forsøkte å innsmugle. Derefter sørget Kirken for avskrifter og oversettelser fra det hebraiske og greske til latin. I de lange århundrer før boktrykkerkunsten var det Kirkens menn som utførte dette arbeide, prester ved sine kirker, munkene i sine celler i Orienten, i Italia, Spania, Gallien, Germanien, og i de øvrige land som hadde mottatt kristendommen. Allerede før evangeliet var nådd utover Romerrikets grenser hadde kirkefedre forklart de hellige bøker, forsvart dem mot vranglærdommer og dannet grunnlaget til den videnskapelige eksegesi som til den praktiske tolkning til gagn for moralen og andaktslivet. Også liturgien var blitt utformet. En stor del av det gamle og det nye testamente blev således i kirkeårets løp atter og atter fremført for det katolske folk under gudstjenesten og forklart i homiletiske prekener. Etterhvert som de nyere sprog utviklet sig og fortregnte det klassiske latin eller gresk kom der oversettelser istand. I Tyskland — for bare å nevne Luthers hjemland — hadde man før reformasjonen 14 utgaver av hele bibelen og 40 av det nye testamente.

I middelalderen var det naturligvis umulig for lægfolk å få den samme kunnskap om bibelen som i den nyere tidsalder. Boktrykkerkunsten var ikke oppfunnet, bøker var kostbarheter, skoleutdannelsen var ikke på langt nær så almindelig som i vår tid. Allikevel var folket slett ikke uvidende om bibelen. Det kjente den ikke så meget som bok, men det kjente dens innhold på mange måter, som førte sjelen ofte meget dypere inn i den enn lesningen. Ti lesningen av Guds ord eier vel en underfull kraft til å gripe sjelen, men den utarter også undertiden til pedantisk bokstavdyrkelse. I middelalderen kom bibelen til folket i liturgien, i bønnelivet, i de populære salmer, som mange hundre år før Luther hadde begynt poetisk og musikalsk å fremstille de åpenbarte sannheter. Kunsten i det hele tatt hadde fra det første øieblikk av, da den var våknet i de kristne land, hentet sine emner fra bibelen. I kirkene, siden på de offentlige plasser, opførtes på helligdagene de såkalte «mysterier», dramatiske forestillinger av frelseshistoriens begivenheter. Og se engang på en middelaldersk kirke! Den er ofte likesom en bibel i skulptur eller maleri. Folk behøv

ikke å kunne lese, de så det gamle og det nye testamente likesom foran sig, når de stanset foran portalene og så trådte inn i helligdommen og lot blikket gli frem langs med de malte eller mosaikdekkede vegger, de skulpterte søilerekker og de farveglødende vinduer, for endelig tilbedende å hvile ved alteret. Og der fant de Jesus, ikke bare ord fra Ham eller om Ham, men Jesus i egen person, nærværende i sakramentet, Jesus, bibelens store realitet.

Det er altså en forvrengning av den historiske sannhet, når en katolskfiendtlig polemikk laster Kirken for å ha holdt folket i uvidenhet om bibelen. Og det er både uhederlig og utakknemlig å tale om «romerkirken og bibelen» uten å nevne hvad selv Luther villig innrømmet, nemlig alt hvad romerkirken har gjort for å bevare de hellige bøker fra undergangen. De fleste protestanter, som ennå leser bibelen, leser den med en rosverdig iver for Guds ord. Men det er kun få som stiller til sig selv det spørsmål, hvordan vi egentlig kom til å eie bibelen. Mange lever likesom i en ubevisst illusjon om at den er på sett og vis falt ned fra himmelen. Vel, den kom fra himmelen, men gjennom den apostoliske tradisjon, som stadig levet og lever i den katolske Kirke.

(Forts.)

St. Vincensforeningen.

Den norske beretning om Oslo-avdelingens virke.

Det var to norske konvertiter — pater J. Stub av Barnabiternes orden og maleren Schilling, som egentlig gav støtet til at det blev stiftet en St. Vincensforening i Christiania, det nuværende Oslo i Norge. Kunstmaleren Schilling — den senere Barnabiterpater, som døde i ry for hellighet i Muscron i Belgien 2. januar 1907 — hadde nemlig sett St. Vincensforeninger i arbeid i Tyskland, og omtalte dette for sognepresten i Christiania (Oslo) pater Stub. Denne holdt et foredrag i St. Olavs kirke om St. Vincensforeningen og dens betydning — og efter messen kom endel herrer sammen i prestegården, hvor så St. Vincensforeningen blev stiftet. Da den første protokoll ikke finnes mer, kan år og dato for starten kun antydes. Imidlertid har man bevart de øvrige protokoller, det er 4, den første fra 1871. Det første møte i den eldste protokoll har til overskrift 131te møte, søndag den 30. april 1871. Da man var meget nøie med å holde foreningsmøter hver søndag, vil det første møte i foreningen kunne henregnes til omkring midten av oktober 1868. I dette år reiste forøvrig maleren Schilling til utlandet for å bli optatt som novise hos Barnabiterne. Man kan gå ut fra at den senere pater Schilling var foreningens første president. Som hans efterfølger kom arkitekt Albert Unger, som var president i 16 år, dernæst dennes brorsønn advokat Karl Unger i 36 år. Dermed er vi nådd til året 1923. Avdøde porselensmaler Robert Wassler var president i 1 år, disponent Henrik Carelius i 2½ år, avdøde grosserer Carl Sund i 1 år — foreningens nuværende president, førstefullmektig Ivar Ruyter, hittil i 5 år.

Av foreningens stiftere og første medlemmer er ingen mer blandt de levendes tall. Fra 1872 kan noteres herr direktør John Gmeiner, han lever ennå, men er forlengst fraflyttet Oslo (Tønsberg). I sine studenterdager var han medlem av foreningen, ellers er alle de gamle medlemmer gått bort. Et møte-

referat, som er betegnende for den ånd som har rådet og fremdeles råder i Oslo-foreningen, hitsettes: 166. møte, 31. desember 1871. «Efter bønningen leste herr presidenten (arkitekt Unger) et stykke av foreningens årbøker og man avgav beretning om ukebesøkene. Sekretæren hadde besøkt familiene P. og J. Han foreslo 2 mark og 12 skilling — ½ daler. Unger mente man skulde gi dem mat fra dampkjøkkenet, kassereren uttalte sig for det samme. Sekretæren mente imidlertid at man ikke burde ordne saken på den måte. Imidlertid enedes man om å bevilge til 7 — syv — spisebiller og 1 flaske lampeolje samt 2 brød for denne uke — kostende til sammen 2 mark og 15 skilling. Derefter innsamling og bønn.»

Dette billede av foreningen gjentar sig søndag efter søndag, uke efter uke i de ca. 65 år foreningen har eksistert i Oslo. Arbeidet er søkt utvidet og lagt om efter forholdene — men reglen om husbesøk og utdeling av naturalier søkes stadig befulgt. Under møtene søker man å bibeholde den gamle regel om lesning — i forrige århundre leste man av årbøkene fra tysk — samt av Alban Stoltz' verker, i vår tid mer av norsk religiøs litteratur.

I året 1877 fikk man kjøpt 50 ekspl. på dansk «Utdrag av foreningens statutter» av den danske St. Vincensforening. Fra 1928 har man en norsk utgave, utarbeidet av foreningens nuværende president i samarbeide med biskop Offerdahl og disponent Carelius. Matkort: brød og kjøttkort utdeles. Skotøi, bøker til fattige skolebarn, brukt tøy utdeles jevnt hele året rundt ved presidenten og kassererne. Der har i flere år vært et visst samarbeide med den kvinnelige syforening, som arbeider tøy til fattige barn til jul. Om ovenfor nevnte husbesøk i gammel tid forteller nevnte direktør i brev til oss i sommer følgende: «Jeg husker best avdøde advokat Carl Unger, sønn av murmester Carl Unger. Vi hadde rute sammen for å innspisere og utdele gaver, mest til italienske musikanter, spesielt husker jeg madame J. med sin datter og lirekassevogner. Den gamle kaltes populært blandt byens ungdom for «Fredens engel». Mens de fattige tidligere måtte opsøkes særlig i byens centrum Vaterland og Grønland, må de nu søkes på Sagene, Torshov og Grefsen og byens øvrige utkanter. Den første katolske feriekoloni kom igang sommeren 1925 — utelukkende ved private bidrag. I de år som er gått har vi hatt ute — på landet — hver i tre uker: 1925: 15 piker, 13 gutter. 1926: 11 piker, 12 gutter. 1927: 10 piker, 15 gutter. 1928: 10 piker, 15 gutter. 1929: 14 piker, 15 gutter. 1930: 24 piker, 18 gutter. 1931: 18 piker, 18 gutter. 1932: 15 piker, 22 gutter.

I årene 1925—1929 blev feriekolonien ledet av gråsstrengene Hilaria og Cecilia, 1930—1932 ved damer av menigheten. Under innsamlingen til feriekolonien benyttes stikkedort à 10 kr. med plass for små bidrag. Ellers benytter man sig av opprop og innlegg i vår katolske avis «St. Olav» og brever til vellyndere landet rundt. Dette vårt arbeide for feriebarne er av stor betydning. Med våre husbesøk og øvrige karrikative virksomhet blir St. Vincensforeningen i Oslo en betydelig faktor som legmannsapostolat og anbefales på det beste. På en diskret måte søker vi å bistå prestene i en diaspora som er meget vanskelig å betjene. Særlig de blandede ekteskaper frembyr mange vanskeligheter som må overvinnes.

Av medlemmer som særlig har vist utholdenhet ved husbesøk og fremmøte kan nevnes avdøde cand. jur. Werenskiold, Kahrs, arkitekt Albert Unger samt F. Reichenbach. Foreningen har fremdeles en liten fast stamme som viser stor utholdenhet.

Styret består f. t. av førstefullmektig Ivar Ruyter, president, herrene J. Bjørnstad og Emil Abry, vicepresident. Foruten ved bøsse i St. Olavs og St. Halvards kirke med påskrift for St. Vincensforeningen, og de vanlige innsamlinger på møtene, har foreningen inntekter ved salg av kranskort som benyttes i stedet for blomster til begravelser. Vi tar imot gaver som penger, avlagt rent og helt tøy og eventuelt matvarer til utdeling, og ber om all den velvilje og bistand som vårt arbeide trenger. Nye medlemmer, unge menn, som har interesse og tid å avse for enkelte husbesøk og våre møter, kan melde sig til presidenten eller medlemmene. Konvertitter er velkomne!

Oslo, den 3. november 1932.

Ivar Ruyter, president.

Svenske helgen-legender.

(Bearbeidet oversettelse av Iwan B—W.).

St. Henrik. Finlands vernehelgen.

Da kong Erik den hellige av Sverige omtrent år 1158 foretok sitt korstog til Finland, hadde han med sig ombord på kongeskibet Uppsala-biskopen Henrik, som var en nidkjær kjempe for utbredelsen av Kristi lære, og som på det sterkeste hadde tilskynnet kongen å begi sig på dette omvendelsestog. Da kong Erik seilet tilbake til Sverige lot han biskop Henrik bli igjen i Finland for å overvåke og fullbyrde omvendelsesverket. Henrik var som så mange andre av den kristne tros predikanter i Sverige av fødsel englander, og skal være kommet dit sammen med kardinal Nicolaus av Alba. Kardinalen skal før sin avreise fra Sverige ha viet Henrik til biskop i «Gamla Uppsala», hvis kirke menes å inneholde de gamle murene av det viden bekjente Uppsala tempel. Dette avgudshus var som så mange lignende i andre land blitt rensset og ombygget til kristen kirke. De allereldste av kristendommens tilsynsmenn i de gamle svenske folkelandene hadde dog ikke sitt sete i dette Uppsala, men sannsynligvis i Birka eller Sig-tuna. Dette hedenske tempels forvandling til kristen kirke var allerede gjort før kong Eriks tid, men han fullendte bygningen og innsatte prester der til å forestå gudstjenesten. Biskop Henrik preket med varme og kraft for finnene, og der var mange som blev omvendte og lot sig døpe. Röntämäki kirke og Kuppis kilde (kilden kalles ennu idag «St. Henriks källa») er fra denne biskop Henriks tid. Lapsala er en annen kilde, der biskop Henrik skal ha døpt de nyomvendte, og helt ned til seneste tider har St. Henrik vært denne kildes vernehelgen. Flere andre steder, som Nousis, hvis kirke skal være den eldste i Finland, og hvor biskopssetet var helt til år 1229, da det flyttedes til Röntämäki, og Yhistarö er knyttet til minnet om biskop Henrik. Det siste ligger ved Kumo elv, ovenfor Bjørneborg, 7 mil fra elvens munning. Der vises ennu et forfallent hus, som nu for å beskyttes mot ødeleggelse, er ombygget med en stenvmur, og i dette hus skal biskopen ha preket for hedningene.

Finlands vernehelgen var Henrik ved sin død. Om denne berettes der følgende: Biskopen var streng i håndhevelsen av kristen lov og rett, kanskje alt for streng, når man tar i betraktning vanskeligheten for det nyomvendte folk til med en gang å forlate hvad som ifølge gammel skikk og bruk var tillatt, og ofte bra nok, men som den nye lære forkastet og fordømte. Så hadde biskopen dømt en mann ved navn Lalli til høie bøter for et drap som han hadde begått. Som følge herav fattet Lalli hat til biskopen og søkte anledning til hevnd. Hendte det så engang at biskopen kom til gården Sarris, hvor Lalli bodde. Lalli var ved denne anledning ikke hjemme og hadde låst alle dører, så noen livsfornödenheter var det ikke mulig å få der. Biskopen og hans følge kunde dog ikke reise videre i det tyndt befolkede landet forinnen de hadde fått stillet sin sult. Henrik lot derfor bryte dørene op og forsynte sig med hvad de behøvte. Da han og følget hadde spist, betalte han dette med dets tredobbelte verd, hvorpå han fortsatte reisen. Men da Lalli kort tid efter kom hjem og fikk se hvad som hadde hendt mens han var borte blev hans vrede og hat mot biskopen enda sterkere. Denne fortsatte imidlertid sin reise i ro og hadde kommet til Pyhäjärvi, d. e. «den hellige sjø». (Legenden sier «Kjulotræsk», som ligger like nordøst om Pyhäjärvi. Men den siste ligger nærmere Nousis, og det er ganske sannsynlig at den har fått sitt navn «den hellige sjø» nettop på grunn av at biskopen blev myrdet på dens is). Her blev biskopen innhentet av Lalli, som, da han hadde fått å vite hvem som hadde brutt sig inn i hans hus, straks hadde optatt forfølgelsen av ham. Så snart Lalli hadde fått øie på biskopen sprang han frem til ham og drepte ham. Da Lalli efter endt verk skulde vende hjem igjen, fikk han se hvordan gullringene på den døde biskops fingrer glinset i solen, der han lå på isen, og han fikk sterk lyst til å eie dem. For ikke å ha noget bryderi med å trekke ringene av fingrene hugget han i stedet disse av og satte ringene på sine egne fingrer. Likeledes tok han biskopens lue og satte på sitt eget hode. «Nu har jeg drept bjørnen,» sa han da han kom hjem. Men da han skulde ta av sig luen fulgte hår og hodehuden med, og da han vilde trekke ringene av sine fingrer fulgte disse med. Et sterkt snefall inntraff like efter drapet, og da de sørgende kristne kom for å søke efter sin elskede lærers lik, fant de vel dette, men de avhuggede fingre fant de ikke. De tok imidlertid den avsjelede biskops legeme med sig og førte det til Nousis kirke, hvor det blev begravet. Kom så værlige vinde med sol og varme, sneen smeltet og sjøene begynte å bli åpne, da hendte det sig at to menn, hvorav den ene var blind, befant sig i en båt ute på Pyhäjärvi sjø, like i nærheten av det sted hvor Lalli hadde myrdet biskopen. Deres opmerksomhet festet sig ved en ravn, hvis skrik de hørte, og den som førte årene la merke til at raven holdt sig over et og samme sted på sjøen, hvorefter — hvad han syntes — et isstykke lå og fløt i bølgene. Han rodde dit, og se — på isstykket lå biskop Henriks avhuggede fingre. «Se, se, fingrene!» ropte han i høieste glede til kameraten, hvis blindhet han i øieblikket rent hadde glemt. Men da

hendte det under, at da den blinde vendte hodet mot det anviste sted, åpnedes hans øine og han kunde klart og tydelig se hvor de avhuggede fingre lå. Mennene priset og lovet innerlig Gud, tok fingrene med sig og gikk til Nousis kirke, hvor de blev lagt til den avdøde biskops jordiske levninger.

Der hendte mange undergjæringer ved biskop Henriks grav, og ryktet om hans hellighet spredtes rundt i landene. Om alle disse mirakler blev det sendt innberetninger til paven, som skal ha innskrevet biskop Henriks navn i helgenenes gylne bok. (Denne handling er dog ikke autentisk bestyrket). Men selv om han ikke var av paven høitidelig erklært for helgen, er det dog visst, at såvel Finlands som Sveriges folk bad til ham og at han under hele den tid den katolske lære var den gjeldende i Sverige, ansåes for å være Finlands vernehelgen. Hans dødsdag feires den 19. januar, samme dag som «Hinders-messen» (Henriks-markedet) i Ørebro i Sverige begynner ennå i vår tid.

En bønn som folket bad til Sankt Henrik lød således: «Allmechtige, evige Gud, som har gitt din hellige martyr, den i himmelen salige Henrik, en ærefull seier og hellig martyrkroner, giv oss for hans bønners skyld, din evige nåde og evige herlighet. Amen.»

Et hundre og femti år etter hans død eller året 1300 blev St. Henriks jordiske levninger flyttet fra Nousis kirke til Åbo domkirke, som da var ferdig og innviedes til jomfru Marias og St. Henriks ære.

I Uppsala domkirke fantes et «St. Henriks-kor» og i Stockholms «Storkyrka» fikk han senere et eget alter og der fantes også hans bilde av sølv, som veiet «9 merker og 15 lodd». Så høit æredes hans minne også i Sverige.

BOKANMELDELSER

I.

Foran oss ligger en stabel bøker — et utvalg av juleflommen. La oss orientere oss litt i den:

Ivar Alnæs: «**De levende ord**». (Aschehoug & Co.). En «veiledning i muntlig foredrag» kaller den sig selv — en uundværlig håndbok for alle de som må eller bør kultivere sin tale. Selv de vakreste eller dypsindigste ord blir uten virkning om de fremføres slurvet — her som overalt i livet er der en teknikk som man må tilegne sig før kunsten blir ens lydige tjener. Prester, lesere, foredragsholdere — alle som interesserer sig for «sprogets renhet og velklang» bør benytte sig av denne nyttige veiledning.

J. L. Mowinckeljun.: «**Hvad alle bør vite om musikk**». (G. N. F.). Boken er utsprungen av en varm interesse for musikalsk folkeoplysning og veileder i alle tonekunstens teoretiske hovedfag på en grei og lettfattelig måte.

Wedel Jarlsberg: «**Reisen gjennom livet**». (G. N. F.) Den fører oss inn i en verden som man så altfor ofte er tilbøielig til å bedømme så helt forkjert: diplomatiets. Pater Yves de la Brieres har kalt diplomatene «de siste vandrende stammer som drar fra land til land med fjær på hodene». Og meget ofte fortoner diplomatens liv sig for oss noe lignende, som en til-

værelse på livets solside med selskapelig samvær som hovedinteresse. Men her kommer minister Wedels bok som et strålende dementi. Et lite lands minister tegner op i et levende og muntlig sprog et liv, en gjærning, som så sannelig ikke har vært blott til lyst. Bak den ganske visst lysende og smilende overflate ser man inn i et arbeidsliv, hvis hjelpemidler ikke bare har vært det materielle verktøi, som representeres av formue, fødsel og utdannelse, men de langt viktigere personlige egenskaper: høflighet, elskverdighet, hjelpsomhet, humoristisk sans og en arbeidsglede av ikke almindelig dimensjon. Ingen kunde ha nektet ham å føre en rikmanns behagelige dagdrivertilværelse — istedetfor har minister Wedel valgt sig et mer anstrengende og anspennende liv enn der blir de fleste av oss tidel. Og hele boken munder ut i en takk fordi han har fått lov til å virke til gagn for sitt land og en takk for at han blev skjendet evnen til å se hovedsaken ved en ting uten å la sig villedes av bisakene.

Marta Ostensso: «**Prolog til kjærlighet**». (Some & Co.) lodder dypt — ikke minst fordi den verden hun skildrer er så fjern fra oss, tross det dog bare er Atlanterhavet, som geografisk er oss imellem. Men skildringen av de to unges «prolog» til sin kjærlighet, før de glider inn i ekteskapet, er herlig gammeldags tross sin fremmedartede form, og får selv bokens romantiske intrige til å gå i oss som den naturlige og rimeligste ting.

Gammeldags i ordets beste og mest positive betydning er også Kathrine Lie: «**Den hvite dame**». (G. N. F.) og Sigrid Boo: «**Selv i tider som disse**». (Aschehoug & Co.). Som ungpikéboksforfatterinne står fru Lie meget høit — man kan alltid trygt kjøpe og forære en ung venninne en av hennes bøker og vite med sikkerhet, at også mottagersken vil være fornøiet med gaven. Personlig setter jeg fru Lie høiere enn den litterære olympiamester fru Boo, hvis produksjon alltid minner mig om citronbrus — like så velsmakende og like så næringsfattig.

Og fra disse to bøker å vende sig til Camilla Collett: «**Frigjørelsens år**» (G. N. F.) og lese denne gjenklang fra fortidens kjærlighetsliv — der er bitter vemod i det! Men det er en verdifull bok for alle, som eier det medfølede sinn som lar en ta del i andres lidelser. Meget har hun lidt Camilla Collett i sin kjærlighet til Welhaven, fordi denne kjærlighet var et brus av følelser uten bevissthet — en sublimert subjektivitet, som ikke engang en Jonas Colletts verdifulle kjærlighet kunde beseire. Menneskelig og kulturelt har denne brevsamling sin store interesse — aldri har et så ubarmhjertig klart billed blitt tegnet av den kjærlighet, hvis innerste kjerne er egenkjærlighet. Det er tragedien i forfatterinnens liv.

E. Dithmer-Vanberg.

De fattige til jul.

På grunn av restriksjonen i fattigpleien — og særlig fordi at jo lenger nøden varer, jo mer griner fattigdommen frem i skuffer og skap — på grunn av det sure vær — den ringe tilgang på eksistensmuligheter — og av alle de grunner, som er årsak til fattigdommen, er i år flere tegnet som nødlidende på våre lister som ifjor.

Kjære venner av de fattige — venner av det fattige barn i krybben — venner av St. Vincensforeningens

møisommelige arbeide i 65 år her i Oslo, tenk litt på de fattige til jul — vi trenger deres hjelp alle sammen. Da vil du med den heroisme, som er tegnet på katolsk karitas — avstå litt eller meget, få eller mange av de verdier du tjener: til de fattige — da vil også det fattige barn i krybben til jul gi dig den glitrende juleglede.

Gaver, store som små, sendes presidenten eller adresse begge sogneprestene.

For St. Vincensforeningen *Ivar Ruyter*.

Arbeidsløsheten blandt oss.

Kampen for tilværelsen blandt våre trosfeller er hård, særlig våre arbeidsløse er ilde ute. Og når det varer og rekker i årevis — når alle sund er lukket i det fag som er en kjær, hvor en er utlært — da stanser det opp for noen og hver.

St. Vincensforeningens midler, de er så små, at de ikke strekker til, hvor det gjelder folk som det er litt opdrift i. Våre gaver rekker kun til den mest grinende nød, til de gamle, glemte og mest nøkne og sultne blandt oss. Husk derfor på vår juleinnsamling til våre fattige.

Men det er også andre måter du kan hjelpe på. En arbeidsløs typograf blandt oss har et par måneder hatt en liten tobakks- og cigarforretning — i Rødfyldegaten mellom Tomte- og Vognmannsgaten. — Hvorfor ikke kjøpe dine røkevarer hos ham? Nu til jul skal du ha noe ekstra røkestoff. Hvorfor ikke støtte en optimistisk trosfelle? Og andre trosfeller, som hvis tjeneste vi kan benytte og betale.

Br. Frans.

Hørhjemme: —

Oslo.

«*St. Olav*»

beklager at referatet av Hs. Høiæverdighet Biskopens ophold i Fredrikstad må utestå til neste nummer.

Likeledes et referat av biskopens besøk i St. Josefsforeningen, hersteds.

St. Elisabetskongregasjonens systue

— til hvilken også andre av menighetens damer har adgang — utstillet i søndags sine henders arbeide i Foreningslokalet. Som bekjent oparbeider systuen tøy som utdeles til trengende familier til jul — og man måtte beundre både kvantiteten og kvaliteten av de fremlagte praktiske og pene ting. Systuens prinsipp er at «intet må gå tilspilde», og det er morsomt og lærerikt å se, hvad de flittige og opfinnsomme damer, under søster Louise Emmas ledelse, har fått ut av selv de minste tøjstumper, og garnrester. Derfor minner vi også om, at alt mottas med takknemlighet av systuen til oparbeidelse — at alle bidrag av brukt tøy, prøver, rester, lapper, garn o. l. er velkomne og kommer vel med. Selvfølgelig også penger og personlig medvirken!

Sylling.

I St. Halvards kloster har det vært stor fest den 3. ds. På denne dag feirer jo St. Franciskussøstrene festen til ære for den hl. Frans Xaver, kongregasjonens store vernehelgen. Denne gang blev festen så meget høitideligere, da selve biskopen gjorde søstrene den ære å forhøje festglansen ved sitt eget nærvær. Det var også Hs. Høiæverdighets første besøk i Sylling, til hvilket søstrene har gledet sig allerede lang tid i forveien. — Ved biskopens ankomst fredag eftermiddag mottoges han med festlig sang og musikk ved inngangen til klosteret som var dekorert med kranser, flagg og innskriptioner. Hs. Høiærv. uttalte sin glede over å ha fått anledning til å besøke søstrene i St. Halvardsklostret og lyste sin første biskoppelige velsignelse over dem. Senere fikk søstrene en ekstra audiens, hvor de hilste biskopen med leilighetsdikt og sang. — På selve festdagen feiret Hs. Høiærv. i det vakkert utsmykkede kapell prelatmesse med assistanse av hr. rektor Riesterer. Under messen sang søstrene den høitidelige gregor. koralmesse «Kyrie fons bonitatis», og hadde den glede å motta den hl. kommunion av biskopens hånd. — Kl. 10 kom også sognepresten fra Drammen, hr. pastor Rottier, for å delta i festen. Dessverre blev biskopens ophold i St. Halvards kloster meget kort, da han allerede samme dag måtte reise tilbake til Oslo. — Men søstrene håper at Hs. Høiærv. snart kommer igjen, hvad han også lovet. Om eftermiddagen holdtes en 3 timers tilbedelse foran det utstillede allerhelligste sakrament. Under slutningsandakten holdt hr. rektor Riesterer en gripende festpreken om den hl. Frans Xavers inderlige kjærlighet til det helligste sakrament. — St. Halvardsklostrets beboere vil lenge minnes denne skjønne høitidsdag.

En deltager.

— og derute:

Pondicherry. Engelsk Indien.

En redaktør av et dagblad, Mr. Sivaprakasom, er blitt straffet for å ha publicert en artikkel mot det katolske presteskap. Denne artikkel fremkom først i en avis i Madras, men da den pågjeldende prest truet med å anlegge process, trakk redaktøren artikkelen tilbake med mange undskyldninger. Imidlertid kom den også inn i et blad i Pondicherry, og dette blads redaktør nektet å gjøre undskyldning, hvorefter han dømtes til to måneders fengsel eller en bot på 300 francs. Den injurierte prest fikk en større skadeserstatning. Den samme redaktør utstod fornylig en annen straff av en lignende grunn.

England.

For å avverge og motarbeide den kommunistiske gudløshetspropaganda, som nu arbeider målbevisst i England, er der blitt dannet en «Kristelig protestbevegelse» som omslutter representanter for alle kristne trosbekjennelser. Føreren for bevegelsen er lord Fitz Alan, en kjent katolikk. Der er ikke forbunden noen som helst kirkelig enhetsarbeid ellers med denne sammenslutning.